

Ponický spravodajca

18. ročník ■ január-február 2016

1
2016

3 Prihovor poslankyne 4 Fašiangové návraty 6 O tradičnej zabíjačke

Obraciame prvé stránky nového kalendára. Je prísľavisko hodnotiť, či sa naše predsavzatia, sľuby, očakávania uberajú tou správnou cestou. Na prelome rokov sme si všeličo priali a prajeme si naďalej, veď je len február, a stále veríme že bude lepšie. Napriek všetkému, čo sa okolo nás deje, čakáme, že sa čosi zmení, bolo by hádam načase. Ale očakávať niečo mimoriadne, na to už mnohí nemáme odvahu a na zázraky neveríme.

Trápia nás problémy spojené s utečencami a politická situácia, ktorá kvôli tomu nastala. Vyrieši sa problém v Sýrii? A čo domáca politika? Čo nám prinesú parlamentné voľby? A hoci ich výsledok je v našich rukách, realisti hovoria, že žiadne veľké zmeny nenastanú. Ešteže sa pozitívne veci dejú v športe a veríme, že sa budú diať aj v tomto roku. Čakajú nás olympijské hry v Riu de Janeiro, aj premiérový štart našich futbalistov na majstrovstvách Európy...

V každom prípade, tento rok bude pestrý, čaká nás veľa udalostí. Určite nás mnohé zaskočia, ale pri ich riešení sa posunieme dopredu. Tak už to v živote chodí. Tešme sa z každodenných maličkostí. Nikdy nevieme čo príde, na mnohé udalosti nemáme dosah, no to, čo dokážeme ovplyvniť, sú naše vlastné postoje. Bolo by fajn, keby sme viac mysleli na iných, keby ubudlo bezohľadnosti a pribudlo empatie, keby sme sa zaober-

rali len tým, čo dokážeme zmeniť a aby sme, napriek tomu, čo nás momentálne obklopuje, boli viac ľudskými. Ako povedala spisovateľka Veronika Šikulová, „všetci by sme sa mohli trochu stíšiť a ukročiť. Nadsakovanie nám ide celkom dobre, ale akosi niet prečo vyskakovať“.

Možno ste sa, milí Poničania, pozastavili nad tým, prečo sa na konci februára vraciame k téme, ktorá viac pristane prvým januárovým dňom. Jednoducho preto, lebo naše i vaše noviny vychádzajú v tomto roku po prvýkrát a tak povediac v novom šate. Spolu s redakčnými kolegami vám všetkým prajeme predovšetkým zdravie, lebo bez neho to nejde. Nech je rok 2016 taký, aký si ho urobíme a aký si zaslúžime.

Veronika Šikulová

Na slovíčko so starostom

Ján Beňo. Vo svojej predchádzajúcej praxi zastával viaceré pracovné pozície. Má bohaté skúsenosti z tvorivej práce pri zavádzaní automatizovaných systémov riadenia podniku, organizačnou a riadiacou prácou v podnikovej sfére. Založil a neskôr aj viedol Dopravnú banku. Pôsobil v NKÚ SR na poste riaditeľa odboru informatiky. Bol projektovým manažérom viacerých úspešne implementovaných projektov v oblasti IT a auditu informačných systémov. Na starostovskú stoličku zasadol v decembri 2014. Poniky pozná ako vlastnú dľaň, veď sa tu pred vyše šesťdesiatimi rokmi narodil. Považuje dobrú znalosť miestnych pomerov za výhodu? Čo sa mu v Ponikách za niečo vyše roka podarilo? Čo zo svojich predsavzatí chce uskutočniť v tomto roku? Ako relaxuje? Na tieto aj ďalšie otázky odpovie v rozhovore Veroniky Ďurovčíkovej.

Prečo ste sa rozhodli kandidovať?

Rozhodnutie o kandidovaní na starostu rodnej obce nebolo jednoduché, ale mnohé rozhovory s priateľmi, rodákmi, ale aj s obyvateľmi, ktorým sa Poniky stali novým domovom ma utvrdzovali v tom, že zmena v smerovaní obce je potrebná a nevyhnutná. Myslím si, že obec má viesť zrelý človek, skúsený manažér a ja som sa takým cítil.

Zvolenie za starostu je výzva, nemali ste pochybnosti, či to zvládnete?

O svojich schopnostiach som pochybnosti nemal, skôr som sa obával toho, že „Doma nikto nie

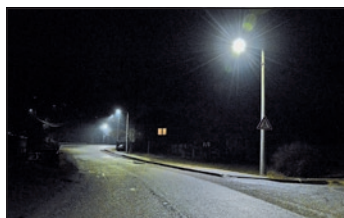
je prorokom“. Toto ma mierne brzdilo, ale pochybnosti o tom, či zvládnem procesy ktoré sú v samospráve som nemal.

Pokračovanie na str. 2 ►

Obnova verejného osvetlenia

Na sklonku minulého roka sme v Ponikách začali realizovať projekt obnovy verejného osvetlenia. To pôvodné už nevyhovovalo súčasným požiadavkám, bolo technicky zastarané a energeticky náročné, výmena samotných svietidiel by bola nákladná. Tieto skutočnosti a možnosť financovania z externých zdrojov, len s minimálnou 5 percentnou spoluúčasťou, boli hlavným dôvodom rekonštrukcie. Prednosti dobre fungujúceho verejného osvetlenia sú nespo-

né, ovplyvňuje verejný poriadok, bezpečnosť okolo domov, cestnej dopravy a chodcov, čo v konečnom dôsledku prispieva k atraktivnosti obce. Obnova sa dotýka nielen Po-

nik, ale aj jej časti, Ponickéj Lehôtky a Ponickéj Huty. 188 starých svietidiel sme nahradili modernými. Na nových bodoch pribudlo ďalších 117. Spolu je v zrekonštruovanej

sústave zapojených 305 nových svietidiel s progresívnou LED technológiou. Ich životnosť predstavuje 100 tisíc hodín, čo znamená, že pri ročnej dobe svietenia 3 900 hodín by mali slúžiť zhruba 25 rokov. Podľa projektu by sa zmenou technológie malo ušetriť 74 079 kWh ročne. Spotreba energie nových svietidiel by mala byť len 35 000 kWh, čo vo finančnom vyjadrení pri cene okolo 0,15 € za jednu kilowatthodinu predstavuje necelých 3 793,14 €.

Pavol Ondrejko, prednosta

► Pokračovanie z 1. strany

Obec má veľa kompetencií, či už originálnych alebo prenesených, na čo nadväzuje potreba znalosti množstva zákonov a právnych predpisov. Je potrebné vedieť fundovane a profesionálne reagovať na problematiku. Ale to všetko sa dá, myslím, že som na to prišiel pripravený.

Starostom ste pomerne krátko. Čo sa vám zatiaľ podarilo, z čoho máte radosť?

Radosť mám z toho, že sa nám podarilo usporiadať niektoré procesy, ktoré v obci neboli celkom presne kreované a usporiadané. To je napríklad hospodárenie na pozemkoch vo vlastníctve obce. Z nášho veľkého chotára je takmer polovica lesných pozemkov, či inej pôdy alebo trvalých trávnych porastov vo vlastníctve obce. Nie vždy sa hospodáril s týmto vzácnym majetkom tak, ako sa hospodáriť malo. Postupne usporiadávame procesy pri prenájme obecných pozemkov, ako aj v Obecnom podniku lesov, tak aby fungovali efektívne a transparentne, pretože to je zdroj bohatstva - a v obci to musí byť vidieť.

To, že obec a jej problémy poznáte, že sa rýchlo orientujete, môže byť výhodou. Ale nemusí. Najmä radikálne zmeny a postupy je možno jednoduchšie uplatňovať v prostredí nezaťaženom osobnými väzbami...

Áno, to je pravda. Ale ja som vykonával rôzne manažérske funkcie, prijímal som ľudí, vytváral pracovné tímy, ale s niektorými spolupracovníkmi som sa musel aj rozlúčiť, sú to ťažké rozhodnutia. No niekedy je potrebné urobiť technologické zmeny, zefektívniť organizáciu, aby fungovala čo najúčinnnejšie, čo nemusí byť vždy pre zamestnancov príjemné. Manažérske postupy sú jasné, musíte sa vedieť rozhodnúť a urobiť aj nepopulárne riešenia.

Veci sa mnohokrát nevyvíjajú podľa našich predstáv, neboli ste rozčarovaní z nenaplnených očakávaní?

Ak sa niečo nevyvíja podľa predstáv, dobrej praxe, potrieb obce a jej obyvateľov a nesmeruje k efektívnosti či hospodárnosti, treba veci za chodu korigovať tak, aby mali zmysel, snažiť sa ich v každom prípade dotiahnuť do úspešného konca.

Stáli ste na čele banky, teraz šéfujete obci. Skúste porovnať tieto dva pomerne rozdielne posty.

Banka bol mechanizmus, kde boli veci usporiadané, všetky procesy boli jednoznačné a pre-

hladné. Tam som mal možnosť vytvárať pracovný kolektív od začiatku, mohol som si vyberať ľudí, ktorí spĺňali požiadavky na konkrétny pracovný post. V obci je to inak. Starosta je zo zákona štatutár a predstaviteľ obce. Občania, poslanci aj zamestnanci sú daní, treba ich akceptovať ako individuality, hľadať cesty k spolupráci pre rozvoj obce, pre realizáciu projektov ktoré sme si predšavzali realizovať. Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí prispeli a prispievajú svojou prácou, podnetmi či návrhmi k úspechu aktivít realizovaných v obci a jej rozvoju.

Čím sa zaoberáte momentálne?

V Ponikách a v častiach Ponická Huta a Ponická Lehôtka sme dokončili rekonštrukciu verejného osvetlenia, projekt bude refundovaný z externých zdrojov. Vychádzajú mnohé výzvy z rôznych operačných programov fondov EÚ. Je to neopakovateľná príležitosť získania financií na rozvoj obce.

V Ponickéj Hute chceme upraviť niektoré časti odvodňovacích kanálov pri ceste, vybudovať chodníky, upraviť Námestie pod krížom vrátane priestorov kultúrneho domu, či renovovať existujúce ihriská a verejné priestory. V Ponickéj Lehôtke nás čaká rekonštrukcia protipožiarnej nádrže, rekonštrukcia studničky Cigánka a obnova jej okolia, úprava a renovácia detského ihriska. Pripravujeme projekt na rekonštrukciu a rozšírenie priestorov kultúrneho domu.

V Ponikách je toho podstatne viac, keďže je to centrálna časť našej obce. Máme pripravenú architektonicko-urbanistickú štúdiu na revitalizáciu centra obce Poniky s predpokladaným nákladom viac ako 300 tis.eur, chceme zadať projekt stavebných prác na túto realizáciu (revitalizovať Námestie Štefana Žáryho, park pri obecnom úrade, chodníky do katolíckeho kostola, či na Stráňu) a pokúsiť sa na to získať externé zdroje. Plánujeme obnovu zdravotného strediska, prípravu na telocvičňu v škole, ale aj postupnú rekonštrukciu priestorov v miestnej knižnici a nové usporiadanie bohatého knižného fondu. Zo starých dielní pri materskej škole uvažujeme urobiť fitnesscentrum. Veľa občanov má záujem o riešenie zariadenia pre seniorov; pripravujeme lokality pre najvhodnejšie umiestnenie takéhoto zariadenia. V roku 2015 sme zhromažďovali zdroje na spolufinancovanie, či financovanie projektov. Obec hospodárika s predbežným ziskom viac ako 376 tisíc EUR. Tento rok môžeme začať investovať do obnovy obce a jej majetku.

Momentálne nás čaká likvidácia stromov rastúcich mimo lesa. Občania si iste všimli označené stromy určené na výrub, ide najmä o smrek a drevinu ktoré svojimi koreňmi narúšajú reguláciu potoka Vladárka. Pripravujeme sadovnícky návrh riešenia exteriéru a zakomponovanie prvkov drobnej architektúry v rámci verejných priestranstiev v obci a jej častiach. Odporúčania odborníkov nabádajú k prinavráteniu ovocných drevín, stromov s menším habitusom a minimalizácii vysokých ihličnanov.

Nevyhnutnou súčasťou rozvoja akejkoľvek aglomerácie je územný plán, ktorý bude zohľadňovať potreby obce a jej obyvateľov nielen na výstavbu rodinných domov, ale aj lokalizáciu a rozvoj lokalít pre iné činnosti. Sme v štádiu obstarávania spracovateľa nového územného plánu. V tomto roku by sa mala budovať aj optická sieť, ktorá bude financovaná z prostriedkov EÚ.

Ako hodnotíte spoluprácu s obecným zastupiteľstvom?

Všetci poslanci sú novozvolení. Sú to schopní mladí, dynamickí ľudia, pripravení na to, aby sa podieľali na vedení obce, predkladali svoje návrhy a správne sa rozhodovali. Aktivizujú sa komisie obecného zastupiteľstva, začínajú prichádzať prvé výsledky ich práce.

Kde vidíte najväčšie prekážky?

Z môjho pohľadu sú to nie celkom zreteľné zákonné normy pre samosprávnú prácu v obci. Napríklad pri pozemkových úpravách nie sú normy celkom doriešené čo môže spôsobovať a v mnohých prípadoch aj spôsobuje nevhodné nakladanie s pozemkami vo vlastníctve konkrétnych osôb, či v majetku samospráv.

Ak to trochu prežiením, môžem povedať, že byť starostom je práca na dvadsaťštyri hodín sedem dní v týždni. Necítite únavu?

Aj z poznatkov kolegov - starostov, s ktorými sa často stretávam, viem, že aj oni takto pracujú. No, únava? Keď pracujete, tak ju necítite. Ale som veľmi rád, keď si môžem doma sadnúť do svojho oblúbeného kresla, niečo si prečítať, či započúvať sa do dobrej hudby, či urobiť čo-to v záhrade.

Váš vzťah k tradíciám je tu známy...

Viete, ľudová kultúra - hudba, spev, tanec a samozrejme kroje, to je naša pýcha, pre mňa vysoká hodnota, ak chcete, je to náš klenot. Vlani na 19. ročníku detského folklórneho festivalu „Zdola ponického mlyna“, ku ktorému

sme pridružili aj stretnutie rodákov a priateľov obce, prišlo v sobotu na ponickú svadbu asi 170 ľudí oblečených v ponických krojoch. Ak si uvedomíte, koľko súčasti má len jeden-jediný kroj, je neuveriteľné, čo všetko sa ľuďom podarilo povytáhať zo skriň a truhlíc, aká krása sa objavila. Bol to úžasný pocit, radosť. Som naozaj hrdý na to, že sa podarilo zorganizovať ekumenické služby Božie, ktorými sa festival začínal, prišlo veľa rodákov, potom svadobný sprievod z kostola na ihrisko - a takto by to mohlo vyzeráť každý rok. Motív svadby je veľmi silný a mal by byť prítomný každý rok na našom festivale.

Čo robíte, keď práve nestarostujete? Máte nejakú záľubu?

Dobre sa cítim v dielni, vybuďoval ju môj otec, ktorý bol kováčom. Po svojich predkoch som zdedil schopnosť pracovať rukami so všetkým možným, ale asi najviac sa mi páči práca s drevom či kovom... baví ma to. Rád cestujem, šoférujem. A keď mi ešte ostane čas, idem sa prejsť do hôry, záľubu mám v poľovníctve.

Pohľad na okolitú prírodu je pre mestského človeka balzomom na dušu, rodený Poničan si možno až tak neuvedomuje, v akom krásnom prostredí žije, na zelenú panorámu je zvyknutý...

To, čo naša obec dostala do vienka, je ojedinelé. Keď prichádzate z Banskej Bystrice a dostanete sa na zákruhy nad Gregorom, pozriete sa na krásne údolia, kopce obopínajúce Poniky, musí vás to blažiť pri srdci. A je jedno, či pohľad opriete o Stráž, Farskú horu, alebo sa pozriete na Drienok, vždy je to neopísateľný zážitok. V tejto dedine žijem šesť desaťročí, dosť som cestoval, ale vždy som sa sem rád vracal. Nech som bol kdekoľvek, všade som hovoril, že pochádzam z Poník ležiacich v strede Slovenska.

Vždy tu bol čulý život, pracovitosť ľudí sa odrážala aj v tom, že si doma niečo dochovali, obrábali svoje záhrady či záhumienky... Teraz je to skôr na príťaž. Snažíme sa oživiť niektoré tradície a podarilo sa mi nájsť spolupracovníkov, ktorým ide o zachovanie toho, čím volakedy dedina žila. Pripravujeme záznamy s pracovným názvom „Rok na dedine“, teda chceme, aby všetky tradičné udalosti od krstu, cez svadbu, sánkovacku, fašiangy, kosbu, páračky, sviatočné zvyky zostali zachované pre našich potomkov, aby budúce pokolenia mali z čoho čerpať. Bol by som veľmi rád, keby sa na dedine žilo ako predtým, prácou aj oddychom.

rozhovor pripravila
Veronika Ďurovčíková

Vážení spoluobčania,

je to už vyše roka, čo som sa stala poslankyňou Obecného zastupiteľstva v Ponikách. Je to pre mňa česť, ale zároveň i výzva urobiť čo najviac pre našu obec, v prospech všetkých občanov. Musíme sa však držať reálnych cieľov a predsavzatí, a pritom brať do úvahy prostriedky a možnosti, ktoré nám určitý cieľ umožnia dosiahnuť. Som tiež predsedníčkou Komisie financií a správy majetku obce, a tak využijem príležitosť a ponúknem vám pár čísel na ilustráciu.

Oproti roku 2014 sa dlhodobý hmotný majetok navýšil o 236 340 eur. Do majetku obce pribudla cesta Molitoriska, rekonštrukcia verejného osvetlenia, hydraulická ruka. Zostatok v pokladni a na bankových účtoch obce predstavoval ku koncu minulého roka 485 996,91 eur. Hospodársky výsledok Obce Poniky za účtovné obdobie 2015 je 376 371,50 eur. Náklady za materiál, služby, opravy, prevádzkové a mzdové náklady, náklady na transfery sa oproti roku 2014 znížili o 42 943,58 eur.

Ide o predbežné výsledky hospodárenia. Do obecného rozpočtu prispel v minulom roku Obecný podnik lesov, spol. s r.o. Poniky celkovou sumou za dividendy, prenájom pozemkov a budov vo výške 312 205,60 eur.

Začínajú sa rozbiehať projekty, ktoré by sme chceli realizovať hlavne z externých zdrojov, napríklad z fondov Európskej únie, Úradu vlády, ministerstiev...

Ešte v decembri minulého roka sa nám podarilo zrealizovať a aj ukončiť projekt obnovy verejného osvetlenia v obci Poniky. Prostriedky poskytol Európsky fond regionálneho rozvoja vo výške 226 217,61 eur. Obec sa na spolufinancovaní podieľala piatimi percentami. Úspešný bol aj projekt na rekonštrukciu materskej školy, kde ešte v minulom roku bolo pripísaných na účet obce 15 tisíc eur. Z ďalších zámerov spomeniem revitalizáciu Námestia Štefana Žáryho, obnovu Obecného úradu, Kultúrneho domu v Ponickéj Lehôtke a postupne pribúdajú ďalšie. V súčasnosti prebiehajú obchodné verejné súťaže na prenájom pozemkov vo vlastníctve obce Poniky.

Okrem väčších investícií je potrebné riešiť hlavne požiadavky občanov. Preto oslovujem vás všetkých, váženi spoluobčania, aby ste sa so svojimi potrebami, žiadosťami, podnetmi, kedykoľvek obracali na nás, na poslancov. Snažíme sa čo najlepšie plniť svoje povinnosti, no nie je možné vždy a všetkým vyhovieť, chce to čas a z vašej strany aj poriadnu dávku trpezlivosti, ktorá, ako vieme, nielen ruže prináša. Pevne verím, že nám a našej obci prinesie to, že sa stane (ak už nie je) tým správnym miestom na život.

Alena Ježeková, poslankyňa ObZ

Rokovalo obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo obce PONIKY na svojom 11. zasadnutí dňa 24.02.2016:

Schválilo

uznesením č. 134/2016 výsledky verejnej obchodnej súťaže – prenájom pozemkov vo vlastníctve obce Poniky, Návrh nájomnej zmluvy

Odporučilo

uznesením č. 134/2016 starostovi obce uzavrieť nájomnú zmluvu

Verejná obchodná súťaž o prenájom pozemkov vo vlastníctve obce Poniky o celkovej výmere 164,62 ha vygenerovalo priemernú sumu prenájmu 38,60 eur/ha/rok, (od 33 eur/ha/rok eur do 45 eur/ha/rok podľa jednotlivých celkov). Z výmery pozemkov vhodných na prenájom boli vyčlenené lesné pozemky (pozemky vedené ako lesné pozemky v katastri nehnuteľností a pozemky, ktoré má obec záujem preklasifikovať z TTP na lesný pozemok v rámci zosúladenia skutkového so stavom právnym). Pozemky boli rozdelené do piatich celkov. Víťazi podľa celkov sú nasledovní:

Celok č.1. - Družstvo chovateľov oviec, Horná ulica 261, Poniky
Celok č.2. - AG Poniky, s.r.o., Družstevná 376, Poniky
Celok č.3. - Družstvo chovateľov oviec, Horná ulica 261, Poniky
Celok č.4. - Družstvo chovateľov oviec, Horná ulica 261, Poniky
Celok č.5. - Ivan Kantor, Povrazník 6, 976 55 Povrazník

Schválilo

uznesením č. 135/2016 zámer prenajať pozemky vo vlastníctve obce a podmienky verejnej obchodnej súťaže

V tejto verejnej obchodnej súťaži sa bude súťažiť o prenájom pozemkov v celkovej výmere 170,98 ha. Minimálne cena je 33 eur/ha/rok. Z výmery pozemkov vhodných na prenájom boli tiež vyčlenené lesné pozemky (pozemky vedené ako lesné pozemky v katastri nehnuteľností a pozemky, ktoré má obec záujem preklasifikovať z TTP na lesný pozemok v rámci zosúladenia skutkového so stavom právnym). Pozemky boli rozdelené do siedmich celkov.

Zobralo na vedomie

uznesením č. 136/2016 Smernicu Základnej školy s materskou školou Štefana Žáryho Poniky č. 1/2016 upravujúcu podmienky používania a prevádzkovania motorového vozidla

Zobralo na vedomie

uznesenie č. 137/2016 Informatívnu správu o hospodárení Obce Poniky za rok 2015

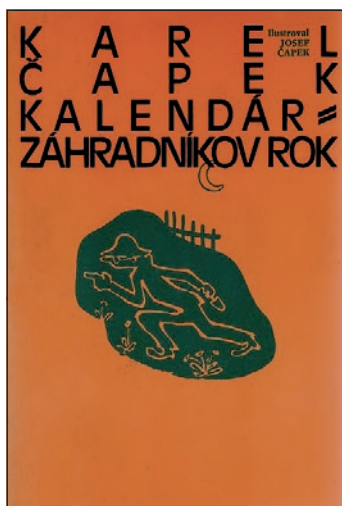
Zobralo na vedomie

uznesením č. 138/2016 Informatívnu správu o nakladaní a hospodárení s majetkom obce v Obecnom podniku lesov, spol. s r.o. Poniky.

Podrobné znenie uznesení nájdete na webovom sídle obce Poniky – www.poniky.sk

Vybrali sme pre vás

Karel Čapek: **KALENDÁR, ZÁHRADNÍKOV ROK**

Aj v tomto čísle Ponického spravojcu si zalistujeme v pútavej knižke známeho autora. Možno ste ju už čítali, ak nie, ponúkame vám ďalšiu z kapitol, aktuálnu aj po takmer 60-tich rokoch od vydania knihy.

Záhradníkov február

Február je mesiac nebezpečný, pretože záhradu ohrozuje holomrazmi, vlhkom i suchom a vetrami. Najkratší mesiac v roku, zákarpok medzi mesiacmi, akýsi nedonosný, priestupný a vonkoncom nesolidný, vyniká nad ostatnými svojimi potmehúdkymi zákernosťami. Majte sa pred ním

na pozore! Vo dne máme z kríkov puky a v noci ich spáli. Jednou rukou vás potľapkáva po plecach a druhou vám vráža frčky do nosa. Ký pes vie, prečo sa v priestupných rokoch pridáva deň práve tomuto vrtkavému krpáňovi. Mal by sa pridať krásnemu mesiacu máju, aby ich bolo tridsaťdva. My záhradkári by sme to privítali.

Zem sa vo februári otvára, ale ešte nevydáva zelené listy. Teraz je ešte čas hnojenia, rytia, kyprenia a miešania. Vedzte, že pôda sa dá zlepšovať tisícokrakými prostriedkami. Nanešťastie ich záhradkári nemajú zvyčajne naporúdzi. Zvlášť v meste je dosť ťažké mať doma holubičí trus, starú omietku, bukové listie, zotletý kravský hnoj, starú rašelinu, zvetrané krtince, lesný humus, riečny piesok, bahno z rybníka, drevené uhlie, rozomleté kos-

ti, rohové piliny, starú močovku, konský hnoj, vápno a ďalšie vyživujúce a kypriace látky, ak nerátame dobrý tucet dusíkatých, horečnatých, fosfátových a všakovakých iných hnojív. Sú, pravda, chvíle, keď má záhradník sto chutí pestovať, prehadzovať a kompostovať všetky tie ušľachtilé pôdy, prísady a hnoje. Bohužiaľ, potom by mu v záhradke nezostalo miesto na kvetinky. Preto aspoň zlepšuje pôdu ako sa dá.

Ale aby ste nezabudli, snežienky už kvitnú. Kvitne aj zlatý dáždž žltými hviezdikami a čemerica nesie tučné puky. A keď sa poriadne rozhliadnete, musíte pritom zatiaľ dych, nájdete puky a kľíčky takmer na všetkom. Slabým pulzom derie sa život z prsti. My záhradkári sa už nedáme, už pučíme do novej miazgy.

(krátené)

Fašiangové návraty

Keby ste sa žiakov našej školy opýtali, čo je to fašiang, odpovedali by vám, že je to obdobie od Troch kráľov do Popolcovej stredy, ktorou sa začína 40 dňový pôst. Ten trvá do Veľkej noci. A keďže Veľká noc je pohyblivým sviatkom, tohto roku jej dátum pripadá na 27. a 28. marca, čiže pôstne obdobie sa už začalo. Dodnes si staršia generácia uchováva v pamäti, že počas Veľkého pôstu sa nekonali tanečné zábavy, ani svadobné hostiny či iné podujatia, ako znamenie vážnosti týchto sviatkov, pripomínajúcich utrpenie a smrť Ježiša Krista.

Foto: Milan Kosec

Foto: Milan Kosec

Zvyky na prelome zimy a jari sú najveselšími v roku. Fašiangové obyčaje sa zachovali aj v našej obci v rôznych formách ako napr. jedlá, zabíjačky, tanečné zábavy - plesy, maškarné zábavy, pohostinnosť a neodmysliteľné pochovávanie basy. V Poníkovej Hute sa už takmer dve desaťročia koná sprievod masiek, do ktorého sa zapoja takmer celá dedina /viac sa dočítate v článku Hutnícke fašange/. Fašiangové obchádzky majú význam aj v tom, že sa do domu nesie „dobroprianie“ - „Láska a zmierlivosť, nech je váš stály hosť.“

Sme škola, ktorá sa v rámci Školského vzdelávacieho programu venuje regionálnej výchove, a preto aj my, v duchu odkazu našich starých materí, zachováujeme bohaté zvyky a tradície ponického regiónu. Vo fašiangovom období sa žiaci učia v maskách, deti v materskej škole

majú karneval a tiež posledný deň lyžiarskeho výcviku lyžujeme už tradične v maskách.

Tradícia fašiangových zvykov siaha do dávnej minulosti slovenských pohanských predkov. Zlučuje v sebe mnoho obyčají, ktoré súviseli pravdepodobne s vyhánaním zimy, smrti a s príchodom jari. Ich

súčasťou sú sprievody tradičných masiek - „spotvorené“ postavy mužov a žien, ako sú cigánka, žobrák, drotár, stará žena, prespanka s dekom, mladucha i mladý zať, kováč, kominár, handrár, ale aj maska medveďa, kozy, koňa a iných, symbolizujúcich plodnosť, aj smrť. A tak nielen „Hutníci“ ale aj v Ponikách žiaci našej školy, v utorok 9. februára, v tradičnom duchu prešli v maskách Ponikami a fašiang ukončili pred obecným úradom pochovávaním basy. Pochovávanie basy je ľudová hra parodizujúca skutočný pohreb. Jej základným motívom je zákaz zábav počas nasledujúceho pôstu. Ide o výrazné komické stvárnenie. Hlavnými postavami sú postavy kňaza, rektora a smútiacich pozostalých. Kňaz paroduje obrad rozlúčky, aká býva pri cirkevnom obrade, ohlasuje koniec zábavy a lúči sa s basou, kto-

Foto: Milan Kosec

rú za náreku prítomných vynášajú von. Tohto roku sa detskí účinkujúci zhostili komického stvárnenia s ozajstným zápalom a pripravili divákovi pekný zážitok. Sprievod prišli pozdraviť aj rodičia a starí rodičia. O pohostenie sa postarali kuchárky z našej školskej jedálne a zamestnanci obecného úradu, za čo im veľmi pekne ďakujeme.

Fašiangové sprievody sú významné hlavne tým, že v duchu starých tradícií je ich podstatou popriať si navzájom dobro, dobrú náladu, dobrú úrodu a svornosť nielen v rodinnom kruhu, ale v celej dedine. Aby sa zvyky našich predkov zachovali aj pre nasledujúce generácie, jeden zo sprievodov, ktorý pripravila v Ponikách skupinka nadšencov, zaznamenal a fotoaparátom zdokumentoval náš rodák Milan Kosec.

Mária Janovčíková, riaditeľka ZŠ

Hutnícke fašange

„Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide, kto nemá kožuška, zima mu bude...“

Už 17 rokov bez prerušenia sa na konci fašiangového obdobia v Poníkovej Hute koná tradičný fašiangový sprievod Hutnícke fašange. Tohtoročný skorý „fašang“ pripadol na teplú, sťa by jarnú sobotu 6. februára. Tradičný sprievod masiek sa vydal na svoju púť krátko popoludní pred Gembalov, pokračoval naprieč dedinou z dolného na horný koniec. Sprievod obcou s muzikantmi a hlavnými postavami turoňom, cigánkou, vlkolakom, doktorom, kvetinárkou, záhradníkom, čarodějnicami, ryžojedmi, ruskou macochou, katom, vojakmi, pavúkmi, maliarom, šašom, pirátom, keltom a ďalšími, sprevádzalo malé maskované komando, ktoré rozveselilo celú Ponickú Hutu. Vo fašiangovom sprievode sme napočítali až 30 masiek.

„A tam hore na komíne sedí kocúr na slanine, choďte že ho odohnať a mne kúsok odrezať.“

Gazdinky a gazdovia sprievod privítali ako sa patrí, ponúkli tradičné šišky - krapne, klobásku, slaninku a iné dobroty. Aby nám bolo veselšie, počastovali nás hriatym,

medovinou, rumom na masle a domácou slivovičkou. Každá rodina, ktorá si masky takto uctila, bola pozvaná do kultúrneho domu na večerný galaprogram.

„Ak sa máte porezať, pôjdem si sám odrezať, kus, kus ako hus.“

„Fašangové“ veselie sa začalo o 19-tej v sále kultúrneho domu v Poníkovej Hute. Vo vestibule si hostia mohli pozrieť výstavku pamätných fotografií zo školských čias. Mnohí sme sa na fotkách spoznali a zaspomínali si na spolužakov, kamarátov, učiteľov. Večerný program organizátori venovali 70. výročiu postavenia drevenej montovanej malotriednej školy v obci.

Moderátorky večera v krátkosti predstavili organizátora podujatia OZ Hradisko na kláštore, porozprávali o histórii dediny, uviedli vtip-

nú scénku, ktorá bola spomienkou na jeden vyučovací deň v malotriedke. Program hudobne obohatil Juraj Gólnier. Hostia si so záujmom prezreli videozostrihy humorných scénok z minulých fašiangových ročníkov. Večer pokračoval súťažami pre deti aj dospelých, tombolou a dedinskou veselicoou. Poďakovanie patrí všetkým dobrovoľníkom, organizátorom, sponzorom, miestnemu krčmárovi, Obecnému úradu Poniky, ale aj tým, ktorí na Hutnícke fašange prišli.

PS: Dolores, Dolores... „fašangovníci“ z Poníkovej Huty nezabudli v predvečer Popolcovej stredy spoločne pochovať basu v miestnej krčme U Hráčkov.

Členovia OZ Hradisko na Kláštore

Keď je robota radostou

Rozhodli sme sa, že 16. januára budeme zakáľať. Nápad sa zrodil v Obecnom úrade. Organizačný tím pristúpil k svojim úlohám zodpovedne a jeho snaha nabrala tie správne obrátky. Logistika zvlád-

nutá na jednotku. Keď nastal deň D, spolu s hasičom Palom, najaktívnejším zástupcom hasičov, ktorým bol určený zisk z akcie, sme sadli do auta a vyrazili po svihu. Prišli sme však trochu neskôr a svinka to už mala za sebou. Ešteže tak, lebo 252 kíl živej váhy v aute by sme asi nezvládli... ani my, ani auto. Nevieť akej národnosti ošípaná bola, lebo sme ju brali v Želiezovciach, ale to je jedno, chutila skvelo... Cesta domov prebiehala bezproblémovo.

Za sprievodu zvukových signálov nášho auta sme slávnostne dorazili pred Obecný úrad. Všetci už na nás netrpezlivo čakali, no mal som pocit, že očakávali hlavne príchod svine. V Želiezovciach nám naložili svinku po polovičkách - jedna polovica, jeden chlap. Doma sme polovičku mali problém vyložiť traja. Chlapi sa hneď pustili do práce. Klobásky, jaternice, škvarky, pečené rebierko i kapustnica boli raz dva hotové a vraj veľmi chutné.

„Vraj“ píšem preto, lebo ja som si mohol pochutnať len na klobáse. K ostatnému som sa nedostal, žiaľ. Minulo sa rýchlo, ľuďom chutilo. Ale dal som si aspoň varené vínko a hriatô. Nehodno mi povedať,

či bola akcia dobrá či zlá. Čo bolo zlé, o rok napravíme, čo bolo dobré, zopakujeme. No, nech už bola akákoľvek, aspoň sme sa zišli a pripomenuli si, čo všetko vedeli naši predkovia urobiť, ako dokázali celé prasa zužitkovať. Ja osobne som si spomenul na zabíjačku u starkých. Starý oco Paľo vchoval a my sme užili. Vtedy ma to tak nebavilo, teraz by ma aj, ale nemá kto vychovávať. Tak sa teším zase o rok...

Pavol Ondrejko

V duchu tradícií

Aj keď to tak možno niekedy nevyzerá, zabíjačka je súčasťou tradičného zvykoslovnia na slovenských dedinách. Kedysi bývala sviatkom, pretože bola odmenou za celoročné lopotenie na statku. Pripomínala rodinnú oslavu, z ktorej si každý účastník odniesol výslužku. Na gazdovských dvoroch bývalo veselo, veď sa pripravovali dobrotky do zásoby pre celú rodinu. A keďže zvyčajne mrzlo, bolo treba dať si voľačo na zahriatie. Navyše, bravčovina nie je práve najzdravšia, a tak „spalovač tukov“ pomohol. Jeden „frťan“ na odvalu a pevnú ruku pred dôležitým aktom a napokon jeden „kapurkový“. Nuž ale, viete si bez toho predstaviť pravú dedinskú zabíjačku? Ako v rozhovore povedal Pavol Trnka, ktorý v ten deň prevzal na svoje plecia povinnosti mäsiara, nemuseli ani skoro vstávať. Napriek tomu, že začali okolo pol jednástej, lebo prasiatko vyše hodiny meškalo, vďaka dôkladnej príprave robota išla pekne od ruky. Mäsko najskôr rozobrali a potom začali krájať na väčšie i menšie kusy, podľa toho, čo si recept vyžadoval.

Od organizátorov ste dostali dôveru. Čím ste si to zaslúžili, keďže nie ste profesionálnym mäsiarom?

Nápad sa zrodil pri pive, či vraj by som sa na to nedal? Prikvôl som, ale s podmienkou – musíme zohnať ľudí. Obehal som všetkých, ktorí tomu ako-tak rozumeli. Výsledkom som bol naozaj prekvapený. Na obecnom úrade už ani nedúfali, lebo som týždeň nechodil.

So starostom a hasičmi sme potom všetko rýchlo zorganizovali.

Kráčate v duchu tradícií alebo sa modernizujete?

Urobili sme to po starom, ako mali vo zvyku naši rodičia a starí rodičia, ale... s elektrickým mlynčekom.

Pri zabíjačke je dôležité počasie, ani teplo ani veľká zima...

Mali sme šťastie, začínali sme v miernom mraze, čo bolo ideálne, no večer okolo šiestej, keď sa akcia chýlila k záveru, už bolo 13 stupňov pod nulou. Najviac vymrzli ženy, ktoré obsluhovali. Zohriať sme sa veľmi nemohli, museli sme si dávať pozor na prsty. Keď sú masné a skrehnuté, ľahko sa

vám nôž vyšmykne a hneď pridete k úrazu. Až ku koncu sme si dali ponické „hriatô“, ale neodhadli sme záujem, dopyt prevyšil ponuku, takže nám veľa neostalo.

Veľká časť robôt sa vykonáva vonku, sám by ste si so všetkým neporadil, kto vám pomáhal?

Bolo nás zo tridsať. Najviac mi pomohli Jano Pelc, Paľo Piar, Marek Matuška, Hanka Trnková s oboma dcérkami, moja manželka a Zojka Sámelová varili kapustnicu, no a pri bufete hasiči, napr. Paľo Lomen, mali na starosti nápoje, varené víno... Hádam sa ostatní neurazia, že som ich nespomenul. Bol by to dlhý zoznam. Ale všetkým ďakujem.

Čo všetko ste pripravovali?

Samozrejme klobásy, jaternice, oškvarky, masť, grilované rebierka, cigánsku pečienku... Všetko sme rýchlo predali. O piatej sme nemali čo ponúknuť. Keby sme mali dve prasiatka, aj tak by sa všetko minulo. No a tým, čo pomáhali, sme večer ponúkli upečenú rolku z panenky a klobásovej zmesi zabalenú v sieťke zo žalúdka – u nás tomu hovoríme „zajac“.

Dobrá gazda vraj zužitkuje všetko...

Je to pravda, ale priznám sa, že črevá sme kúpili v obchode. Prepachovanie musí byť dôkladné, väčšinou to robia ženy, chce to veľkú trpezlivosť, precíznosť a čas. Bola by s tým babračka a navyše, času bolo málo. Aj vnútornosti sme spracovali. Uvarené pľúčka, pečienku, obličky, srdce sme nakrájali, osolili, okorenili. Potešilo ma, keď som videl, ako si na tom pochutnával náš starosta.

Dedinská zabíjačka dá zabráť, dáte sa ešte niekedy nahovoriť?

Ak budem zdravý a ak budem mať takú partiu chlapov ako tohto roku, tak prečo nie. Atmosféra bola výborná, jedlá chutili, dokonca kapustnicu, slaninu a vyškvarenú masť si ľudia kupovali aj domov. Postavili sme dva stanové prístrešky s lavicami, aby sa bolo kde najesť, hrala nám ľudová hudba s primášom Paľom Trnkou, niektorí si aj zatancovali. Teraz prišlo okolo dvesto návštevníkov, mnohí z okolitých dedín. Na budúci rok ich možno príde ešte viac, takže sa na to musíme pripraviť a hlavne prichystať oveľa viac jedla, aby od nás hostia neodišli hladní.

Zhovárala sa Veronika Ďurovčíková

O pôste, štíhlej línii a zdravom rozume

Ľudstvo neohrozuje len vojny, skleníkový efekt, El Niño, či vtáčia chrípka. A nemusia to byť ani mizerní politici či mimozemšťania, ktorí vedome alebo nevedome ohrozuje ľudskú civilizáciu. Ľudstvo je dostatočne inteligentné na to, aby sa dokázalo ohroziť samo. A to spôsobmi oveľa rafinovanejšími, než je nejaká tajadrová hrozba či ekologická katastrofa. Jeden zo spôsobov sebaohrozenia nazvalo ľudstvo – obezita.

V mene boja proti nej vznikli vo svete desiatky vážnych ústavov, ročne vychádzajú stovky titulov múdrych i menej múdrych kníh,

obezitou sa zaoberajú tisíce vedcov, lekárov, ale i hufy nadšených ochotníkov bez akéhokoľvek odborného vzdelania. Všetci vymýšľajú zaručené diéty, ktoré sa uchádzajú o priazeň svojich obetí a do zúfalstva privádzajú kuchárov na celom svete.

V minulosti však na poli zdravej výživy ľudstvo vykonalo veľa. V tradičnom kalendári bolo niekoľko období, ktoré vyžadovali prísne diétne stravovanie. Tieto dni sa nazývajú pôstnymi a poznajú ich všetky náboženstvá sveta. U národov, ktoré sa riadia kresťanským kalendárom, sa záverom fašiangov – Popolcovou stredou – začína Veľký pôst, ktorý vyvrcholí Veľkým piatkom.

V minulosti platil celých 40 dní zákaz požívania mäsa a masných jedál, dokonca i masla, mlieka a vajec. Povolená bola len konzumácia bezmasitých jedál, z mäsa len rýb, rakov a žiab. Bravčová masť, slanina či loj sa v tomto období nahrádzala rastlinnými olejmi. Dnešní výrobcovia olejov musia blednúť závistou pri zistení, aký bohatý bol sortiment rastlinných olejov, ktoré v našich mestách a dedinách vyrábali dávno predtým, než sa spracovanie oleja stalo výsadou priemyselnej výroby. Rastlinný olej sú ľudia robili zo semien konopí, ľanu, slivkových, lieskových, tekvicových a bukvicových jadier, no i zo sľečnicových a makových semien, šafránu, kosodreviny, ba

dokonca z lupeňov ruží či slezu.

Najdlhší pôst sa teda začal. I keď okrem neho boli v minulosti i ďalšie pôstne obdobia. Ľudia sa postili takpovediac individuálne, napríklad keď chceli pomôcť chorému príbuznému, ak niekto blízky zomrel, ale postili sa aj pri iných svetských či cirkevných príležitostiach. Veriaci východného obradu mali napríklad až 200 pôstnych dní do roka.

Život je plný paradoxov. Jedným z nich je aj skutočnosť, že diéta, ba ani samotný hlad, nemusia byť vždy len znakom nedostatku. Skôr naopak. Rozumné hladovanie je často prejavom bohatstva ducha. Lebo nielen chlebom je človek živý...

Zo života seniorov

Dnes píše Mária Kaľavská

Seniori hodnotili

Začiatkom roka sme sa aj my, skôr narodení, pozreli na uplynulý rok. Naši seniori – zišlo sa nás dvadsaťpäť - si najviac pochvalovali kultúrne akcie. Spomeniem koncert Hrajteže mi, hrajte s Pecníkovičmi pri príležitosti 50-ty Anky Pecníkovej, ktorý sme absolvovali v hojnom počte. V Kúpeľnom dome v Sliachi sme zase boli na vystúpení Jána Ambróza a Kandráčovcov. V Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene sme si spolu so žiakmi našej základnej školy pozreli divadelné predstavenie Arzenik a staré dámy. Vydarila sa aj „grilovačka“ na čerstvom vzduchu v lokalite Úslnie. Takmer na všetkých podujatiach nám pomocnú ruku podal starosta obce, za čo mu úprimne ďakujeme.

Na stretnutí sme predložili aj návrh na činnosť v tomto roku.

Znova sme si naplánovali viacero pekných podujatí. Povedali sme si, že aspoň dvakrát ročne navštívime kúpeľné miesta v blízkom okolí a okrem toho podnikneme aj výlety do miest s bohatou históriou.

So zaujímavou ponukou prišiel Ján Čižmár st. Jeho nápad, zorganizovať turnaj v riešení krížoviek a rôznych hlavolamov, sme privítali. Je známe, ako blahodarné

vplývajú na mozgové závitky takéto mentálne cvičenia, zvlášť u ľudí seniorského veku. Rada by som oslovila všetkých, ktorým sa táto myšlienka pozdáva, aby sa k nám pripojili. Pripomínam, že nejde o klasické súťaženie s prísnyimi pravidlami, ale skôr o priateľské stretnutie a nezáväznú otestovanie vlastných schopností. Termín krížovkárskych súťaží oznámime v obecnom rozhlase. Ak bude záujem, pri krížovkách sa môžeme stretávať pravidelne. Naša vďaka patrí aj učiteľkám a deťom MŠ a ZŠ Štefana Žáryho v Ponikách za ústretovosť pri príprave a realizácii našich programov. Tešíme sa na ďalšie posedenia s nimi.

Obe správy a návrh ďalšej činnosti členovia klubu prijali a odsúhlasili. Ďakujem aj členkám výboru za pomoc pri zabezpečovaní spoločných akcií. Všetkým želim pevné zdravie a chuť stretávať sa na spoločných podujatiach.

Pohľad do histórie kalendára

Rok 2016 je priestupným rokom, čo znamená, že má o jeden deň viac. Každý štvrtý rok ho dostane do vienka najkratší mesiac, takže február nemá 28, ale 29 dní. Tohto roku pripadol priestupný deň – 29-ty február – na pondelok.

A prečo sú vlastne priestupné roky? Je to vraj naša snaha mať čo najpresnejší čas, ktorý zodpovedá polohe Slnka, rovnako dnes, ako aj pred sto rokmi. Kalendárny rok má 365 dní, ale Zem obehne okolo Slnka za 365,24219 dní, čo je zhruba o štvrtinu dňa viac. A keď má každý štvrtý rok 366 dní, rozdiel sa vyrovná.

Súčasný systém počítania rokov má korene v Rímskej ríši. Prvý systém údajne zaviedol v roku 750 pred Kristom zakladateľ Ríma Romulus. Rok mal 304 dní rozdelených na desať mesiacov, navia-

zaných na cyklus Mesiaca. Cisár Pompilius v 7. storočí pred Kristom pripojil na koniec roka ďalšie dva mesiace – január a február, pričom celkový počet dní bol 354. No keďže Rimania považovali párne čísla za nešťastné, pridali ešte jeden deň. Chýbajúce dni sa dorátavali v prechodných obdobiach.

Zásadnú reformu kalendára urobil Julius Caesar v roku 45 pred Kristom (podľa neho dostal meno Juliánsky kalendár). Tri roky mali 365 dní a štvrtý priestupný 366. Tento systém prežil bez zmien až do 16. storočia. Vtedy však cirkev radikálne zasiahla do zaužívaného počítania času. Dôvodom bolo chybné stanovovanie termínu Veľkej noci. Preto Juliánsky kalendár nahradili Gregoriánskym – bol vyhlásený pápežskou bulou v roku 1582. Podľa nej chybu Juliánskeho kalendára vyrovnali tak, že po 4.

októbri 1582 nasledoval 15. október. Tento spôsob akceptovalo Taliansko, Španielsko, Portugalsko a Poľsko. Ďalšie krajiny menili kalendáre postupne, a to až do prvej polovice 20. storočia, keď spôsob rátania reformovali napríklad v Rusku, Grécku, Rumunsku, Bulharsku, Juhoslávii a pobaltských krajinách. Protestantské krajiny prijali nový kalendár oveľa neskôr, napríklad Anglicko až v roku 1752.

Matematika kalendára je veľmi zložitá. Výpočty sa v priebehu stáročí menili, dni i mesiace sa presúvali, krátili, rušili, pripájali inde. História potvrdzuje, že každý nový kalendár naprával nedostatky predchádzajúceho a zavádzal nové pravidlá.

Ktovie, dokedy pretrvá súčasná podoba kalendára, ktorý tak dobre poznáme.

(spracovala vď)

Viete, že...

■ ...domovom maškarných plesov je Taliansko? Aj slovo maska vzniklo z talianskeho slova maschera, ktoré pôvodne označovalo fantastickú, mýtickú bytosť. V 15. storočí sa ľudové maškarády rozšírili do Európy. Vo Francúzsku sa prvý maškarný bál konal 31. decembra 1715. A mal vraj taký úspech, že sa potom v Paríži počas fašiangov takéto plesy konali trikrát do týždňa. Tradícia pravidelných plesov v parížskej opere sa začala 25. februára 1800.

■ ...na chýrnom maškarnom plese u spisovateľa Alexandra Dumasu v roku 1832 sa zúčastnili všetky významné osobnosti parížskej bohémy a sám Dumas vítal svojich hostí v maske bohatého meštana zo 16. storočia.

■ ...slovo karneval sa zrodilo z latinského spojenia carne vale, čo znamená zbohom mäso, pretože po poslednom fašiangovom dni nasledovalo dlhé obdobie pôstu.

■ ...v Európe sa k turisticky najatraktívnejším zaraďuje karneval v Benátkach? Údajne preto, lebo sa na ňom najčastejšie predvádzajú masky v dobových kostýmoch pripomínajúcich éru Casanovu. Zaplní nielen všetky sály a kaviarne mesta, ale aj námestia a početné benátske kanály.

■ ...všetky svetové maškarády vysoko prevyšuje bláznivo pompéznym karneval v brazílskom meste Rio de Janeiro, ktoré sa na tri dni premení na jedinečné cirkusové varieté a najväčšiu turistickú atrakciu krajiny. Pohľad na nekonečný sprievod fantastických masiek, nádherných sporo oblečených žien pohybujúcich sa v rytme samby je nezabudnuteľným zážitkom.

spracovala VĎ

Blahoželáme jubilantom,

ktorí sa dožili životného jubilea v mesiacoch január a február 2016

60 rokov

Helena Poliaková
Anna Ondrejčiková
Zuzana Hríbiková

70 rokov

Jozef Zachar
Anna Helexová
Ing. Aurel Hrušovský

80 rokov

Anna Reslová

Čo nás čaká...

V dňoch 4–5. júna 2016 sa uskutoční už 20. ročník detského folklórneho festivalu Zdola ponického mlyna, ku ktorému sa pridruží aj stretnutie rodákov a priateľov obce. No a v začatej tradícii svadobného motívu sa bude niesť sobotný program. Tento rok sa podujatie začne ekumenickými službami Božími v rímskokatolíckom kostole sv. Františka z Assisi. Svadobné zvyky chceme oživovať v ich rôznych variáciách. Z kostola zas pôjde krojovaný svadobný sprievod celou dedinou na ihrisko, kde vytvoríme priestor na stretnutia, posedenia a svadobné občerstvenie. Očakávame, že mnohí

z vás, vážení občania, prídu v prekrásnych krojoch.

Privítali by sme, ak by sa našiel snúbenecký pár, ktorý by sa chcel v túto sobotu kresťanským spôsobom zosobášiť. Naši páni farári by to radi privítali a v rámci služieb Božích by vykonali svadobný obrad buď katolíckym, alebo evanjelickým spôsobom. Ak viete o niekom, kto by sa rád takto sobášil, radi sa dohodneme na podrobnostiach. Dajte nám, prosím, vedieť na e-mailovej adrese poniky@poniky.sk, telefonicky na čísle 048 4193703, alebo priamo na Obecnom úrade v Ponikách.

Michal Šávolt, riaditeľ DFF a poslanec ObZ

Termín zápisov

Rodičom oznamujeme, že zápis detí do základnej školy bude v priestoroch Základnej a materskej školy Štefana Žáryho /pavilón I. stupňa/, Družstevná ulica č. 201, Poniky v dňoch:

6.4.2016 (streda) v čase od 16.30 do 18.30 hod.
7.4.2016 (štvrtok) v čase od 16.30 do 18.30 hod.

Zápis detí do materskej školy sa uskutoční v budove materskej školy v kancelárii zástupkyne, na prvom poschodí, Horná ulica č.240, Poniky v dňoch:

2.5.2016 (pondelok) v čase od 8.00 do 12.00 hod.
3.5.2016 (utorok) v čase od 8.00 do 12.00 hod.
4.5.2016 (streda) v čase od 8.00 do 12.00 hod.
5.5.2016 (štvrtok) v čase od 8.00 do 12.00 hod.
6.5.2016 (piatok) v čase od 8.00 do 12.00 hod.

Pokyny a podmienky k zápisu zverejní na webovej stránke školy riaditeľka ZŠ s MŠ Š. Žáryho Poniky najneskôr dva týždne pred stanoveným termínom.

Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici a Obec Poniky

Vás pozývajú na

34. súťažnú prehliadku hudobného folklóru

O PONICKÚ FUJARKU

Účinkujú deti

zo ZŠ a DFS

okresu Banská Bystrica:

Sólisti - speváci

spevácke skupiny

ľudové hudby a instrumentalisti

nedeľa 13. marec 2016 o 13.30 h
Poniky - Kultúrny dom Ponická Lehôtka

Informácie na SOS - tel.: 048/412 5206, www.sosbb.sk

6. marca vás pozývame na oslavu MDŽ. Začne sa o 16-tej hodine v Kultúrnom dome Poniky. V programe vystúpia deti našej základnej a materskej školy - spev Stano Bartko, klavír František Turák. Tešíme sa na vás.

23. marca sa pri Pamätníku padlých rumunských vojakov uskutoční spomienkové stretnutie pri príležitosti 71. výročia oslobodenia obce vojskami Červenej armády. Začne sa o 15,30 pred Obecným úradom v Ponikách.

Prechod zimnou Bukovinou

Najväčšie hutnícke podujatie Prechod zimnou Bukovinou sa koná každoročne koncom decembra. No keďže naše noviny vychádzajú len raz za dva mesiace, príležitosť poohliadnuť sa za 6-tým ročníkom prechodu, sa naskytla až v tomto čísle. O peknej túre píše Dušan Králik.

Organizátori z Občianskeho združenia Hradisko na Kláštore – Ponická Huta pripravili všetko tak ako má byť. Čo však nikdy nemôžu pripraviť, je počasie. Na hrebeni Bukoviny bolo krásne a slnečno, bez snehu, vetra a dažďa. Z Poníkovej Huty sme sa cez chladnú Veľkú dolinu a Granátku, popod Veľký Jaseňov vrch dostali na hrebeň Šajbiankej Bukoviny. S krátkou zastávkou

na Minci (1027 metrov nad morom) nás cesta zaviedla do drevenej kolibky s názvom Turistický hotel Partizán. Tu si, ako vždy, urobíme prestávku, aby sme nabrali silu na zdolanie cieľa. Niektorí účastníci pochodu využili chvíľu oddychu na opaľovanie a dosušenie svojich prepotených tričiek. Keď sme vystúpili na vrchol Šajbiankej Bukoviny (1194 metrov n.m.), naskytol

sa nám nádherný výhľad na okolité vrchy a pohoria - Nízke Tatry, Ľubietovský vepor, Kremnické vrchy, Poľanu.

V tomto roku sme sa na vrchole prezentovali dvadsiati, najstaršia účastníčka mala 62 a najmladší 11 rokov. Boli medzi turistami z Poník, Poníkovej Huty, Dúbravice a Bratislavy.

Nasávajúc atmosféru zážitku sme sa po turistickú značku do-

stali cez Šajblikov úplaz, odkiaľ je nádherný výhľad na zasnežený kráter Poľany i na Ponickú Bukovinu, ku chate Horalka (1212 metrov n.m.). Po krátkom občerstvení sme sa spustili cez Grúň, Žiakovic, Kamienku a Malú dolinu do Poníkovej Huty. Bol to naozaj skvelý výlet. Prijemná bola predstava dať si večer teplý čaj, natiahnuť sa v pohodlnej posteli, uvoľniť stiahnuté svaly a zaspáť. Človek má pocit, akoby mal za sebou jeden z najlepších zážitkov života. Cieľom tradičného zimného prechodu Bukovinou je urobiť niečo pre svoje zdravie a vypotiť vianočné kalórie, ale hlavne, príjemným spôsobom sa na pár mesiacov rozlúčiť s našim nádherným chotárom a dôstojne ukončiť kalendárny rok.

Kam kráčame s obecnými lesmi

História potvrdzuje, že slovenské obce kde bolo rozvinuté baníctvo, oddávna spravujú svoje lesy. Ani Poniky nie sú výnimkou. Dostatok dreva v okolitých horách bol zdrojom obživy miestnych obyvateľov i zdrojom zárobku. Obecné lesy sú však aj cenným majetkom obce. A tak k nemu treba pristupovať. Pri správnom hospodárení môžu byť totiž zdroje z obecných lesov dobrým východiskom na rozvojové programy či financovanie potrieb obce.

na konateľov Obecného podniku lesov, spol. s r.o., Ing. Petra Matulu a Ing. Juraja Piara a požiadali ich o vysvetlenie. Tu je ich stanovisko:

Keď sme sa prihlásili do konkurzu na konateľov, pred po-

me zodpovednosť za hospodárenie, zodpovedáme sa spoločne orgánom spoločnosti. Poznatky z auditu, ktorý v januári 2015 urobila šesťčlenná skupina menovaná starostom obce sme začali využívať vo svojej praxi. Najskôr

■ Označovanie gulatiny plastovými štítkami

Po roku 1990 sa štruktúra obhospodarovateľov slovenských lesov výrazne zmenila. Kým dovtedy využíval lesy takmer na sto percent štát, v súčasnosti ich okolo štyridsať percent majú pod palcom neštátne subjekty. Podobne je to aj v Ponikách. Od roku 1993 lesné pozemky s celkovou rozlohou 1905 hektárov obhospodaruje Obecný podnik lesov spol. s r.o. Poniky. V roku 1996 vybudoval podnik pílu na výrobu ihličnatého stavebného reziva. Prevádzka však dlhodobo vykazuje stratu. Z analýzy vykonanej od roku 2009 vyplýva, že táto strata dosahuje v priemere 60 tis. eur za rok. „Za rok 2015 bola na úrovni 39 tis. eur. Ak sa hospodárenie nezlepší, bude výhodnejšie prevádzku utlmiť alebo prenajať“ – píše sa v informatívnej správe o nakladaní s majetkom obce v OPL, ktorú prerokovalo Obecné zastupiteľstvo na 11. zasadnutí dňa 24.2.2016. Pritom uplynulý rok bol rokom konsolidácie procesov, vylepšovania sa infraštruktúra a vytvárala sa stratégia na ďalšie roky. Vedenie podniku hľadalo možnosti ako zefek-

tívniť niektoré procesy. Napriek tomu zlé jazyky tvrdili niečo iné. Že hospodárenie je neefektívne, že sa ponická hora vykráda a pod. Ťažko sa ubrániť nepodloženým rečiam. Najúčinnnejšia je reč argumentov. A tak sme sa obrátili

slancami sme prezentovali svoje zámery. Bolo rozhodnuté, že spoločnosť budú viesť dvaja konatelia, zmenili sa stanovy spoločnosti a valné zhromaždenie nás 16. marca 2015 vymenovalo za konateľov OPL. Odvtedy nesie-

sme zlepšili systém zatriedňovania dreva, kde museli byť vždy prítomní dvaja lesníci kvôli správne posúdeniu kvalitatívnej triedy, začal sa ciachou označovať každý kmeň určený na predaj.

Pokračovanie ►

■ Štítok na dreve obsahuje náležitosti ciachy a špecifické číslo s čiarovým kódom

► Pokračovanie

Zvýšil sa napr. výskyt kvalitatívnej „triedy A“ z 2% v roku 2014 na takmer 18% v roku 2015. Začala sa sledovať a vyhodnocovať spotreba pohonných hmôt. Ďalším cieľom bolo reorganizovať piliarsku prevádzku. Optimálna kapacita porezu guľatiny gátra je okolo 40 m³, súčasný výkon sa pohybuje okolo 20-25 m³ pri jednodozmennej prevádzke. V spoločnosti absentovala systematická obchodná činnosť. Prvé dva mesiace na novom poste v OPL sme sa venovali nadväzovaniu nových obchodných vzťahov, zaviedli sme platbu vopred pri odbere tovaru, začali sme robiť opatrenia na vymáhanie pohľadávok. Podarilo sa nám zvýšiť množstvo narezaného dreva. Keď že sme chceli, aby podnik fungoval efektívnejšie, museli sme, žiaľ, urobiť aj nepopulárne opatrenia.

Od nového roku sme zaviedli novú technológiu elektronickej evidencie dreva, ktorá využíva softvér EVD a prenosné počítače. Po novom sa drevo spracúva v lese na odvozných miestach a putuje priamo k odberateľovi. Podľa prijatej smernice o ťažbe je lesník povinný do dvadsiatich štyroch hodín od spilenia stromu zaevidovať informácie o vyťaženom dreve. Zásoby sa budú

ktorý vyzerá ako väčší mobil. Elektronický systém evidencie dreva sme prevzali z vojenských lesov, ktoré sa zase pred rokmi nechali inšpirovať skúsenosťami rakúskych lesníkov. To nám umožnilo zrušiť expedičný sklad, do ktorého sa vozilo drevo z lesa, tam sa spracovalo na kvalitatívne triedy, potom putovalo na pilu, alebo sme ho predali klientom.

sklad vo výške cca 5 eur/m³ a 3,5 eur/m³ na manipuláciu a triedenie na expedičnom sklade.

Bolo vytvorené nové hospodárske stredisko doprava, aby bolo možné sledovať príjmy a náklady vozidla MAN. Vozidlo bude pracovať aj pre externých klientov.

Každý štítok je špecifický, nie je možné s ním manipulovať. Dvojitá kontrola je znásobená tým, že

dreva, aká je jeho hodnota, nemusíme to fyzicky rátať. Navyše, so štítkom je drevo ľahko „vystopovateľné“, pri mesačnej alebo inej uzávierke bez problémov zistíme, že drevo chýba. Softvér EVD umožňuje aj priamy export informácií do programov lesníckeho a účtovného charakteru. Uvažujeme o zavedení občianskej kontroly nad týmto procesom. Týmto spôsobom uľahčíme lesníkom robotu, nemusia vypisovať žiadne papiere, okamžite majú presnú evidenciu dreva a iné potrebné údaje o ťažbe. To, čo je označené a zaevidované, už nemôže zmiznúť bez stopy. Odberateľovi horár priamo na odvoznom mieste, resp. na sklade vytlačí doklad o pôvode dreva. Hodnota je vyčíslená na faktúre a zaplatená. Dúfame, že debaty o tom, že sa negazduje dobre, že drevo mizne z hory, už budú patriť minulosti.

Za jedenásť mesiacov, čo vedie spoločnosť, sa nám podarilo vytvoriť efektívny výnos približne 300 tisíc eur, čo je za dvadsaťdva rokov existencie podniku ojedinelý hospodársky výsledok. Ku koncu januára bolo na účtoch OPL 210 tis. eur. To sa podarilo za súčinnosti valného zhromaždenia, dozornej rady, konateľov a niektorých zamestnancov. Pripuštame, že niektorým subdávateľom a odberateľom takéto hospodárenie sa nemusí páčiť, ale peniaze ostávajú v OPL a môžu sa použiť na rozvoj majetku, infraštruktúry a pod.

Keď sa hovorí o podnikaní, nepriamo sa hovorí o peniazoch. Tie, ktoré obec získala od Obecného podniku lesov, v ktorom sme konateľmi, by mohli pomôcť Ponikám v ďalšom rozvoji.

Pripravila Veronika Ďurovčíková

evidovať na štyridsiatich dvoch odvozných miestach. Ako vidieť na fotografii, každý kmeň označíme plastovým štítkom, ktorý nesie informáciu o množstve, parametroch a kvalite dreva, obsahuje všetky náležitosti ciachu, má svoje unikátne číslo a čiarový kód. Táto informácia sa hneď po zaevidovaní preniesie do prenosného jednouúčelového počítača,

Dvaja zamestnanci expedičného skladu sa touto organizačnou zmenou stali nadbytočnými, bola im ponúknutá iná práca na stredisku pila, ale ju neprijali a rozhodli sa odísť. V zmysle zákona im bolo vyplatené odstupné.

Celý proces sa zefektívnil, odberatelia kupujú drevo na odvozných miestach, čím boli ušetrené náklady na zvoz na expedičný

každý kmeň má svoje unikátne číslo a gelby - rovnane palivového dreva, vlákny a žrde do 10 m³ sú označené jedným štítkom. Pri každej kontrole, aj externej, možno zistiť, či má zatriedenie dreva správne parametre. V ktorúkoľvek hodinu tak máme k dispozícii aktuálny prehľad, inými slovami, je to inventúra v reálnom čase, vieme koľko máme v skladoch